

# Det Radikale Venstres Principprogram vedtaget 22. februar 1997

Det Radikale Venstres mål er et samfund, hvor mennesker kan leve værdigt sammen i balance med naturen. Vi vil værne om og udbygge folkestyret.

Vi vil arbejde for, at samfundet bliver et fællesskab med plads til og brug for alle. Vi vil sikre, at vi ikke undergraver livsbetingelserne for kommende generationer.

Vi vil arbejde for at løse de grundlæggende globale problemer: Ødelæggelsen af naturen som livsgrundlag, ufred mellem mennesker, uret, fattigdom, overbefolkning, manglende demokrati samt fraværet af en forpligtende og troværdig international retsorden.

Vi kan og vil påvirke vores fremtid. Det Radikale Venstre har siden 1905 taget fremtidens udfordringer op og søgt at løse samtidens problemer. Med dette principprogram forbereder vi os på at møde vor egen tids udfordringer med nytænkning og mod til at handle.

## **Menneske og fællesskab**

Det Radikale Venstre tror på det frie og ansvarlige menneske, der virker i samhørighed med andre mennesker. Mennesket udvikler sig gennem sine valg og handlinger i samspil med andre.

Et demokratisk samfund kan kun fungere, hvis dets medlemmer føler sig forpligtet over for hinanden. For Det Radikale Venstre hænger frihed og forpligtelse uløseligt sammen. I fællesskabet formes rammerne for den enkeltes liv og frihed. Samtidig er det enkelte menneskes indsats og stræben efter at realisere sine muligheder nødvendig for, at fællesskabet kan udvikle sig og være mangfoldigt.

Det Radikale Venstre ønsker et samfund med frihed til at tro, tænke og handle. Vi vil styrke demokratiet, så alle har lige ret til og mulighed for at øve indflydelse.

Vi mener, at demokrati forudsætter, at den økonomiske og sociale afstand mellem mennesker ikke er for stor. Samfundet skal indrettes, så flest muligt kan klare sig selv. De, der ikke kan, skal sikres hjælp. Lovgivningen skal være klar og gennemskelig. Krav om åbenhed og retlinethed skal gælde alle magtkoncentrationer.

Vi vil arbejde for udbredelsen af respekt for menneskerettighederne. Vi vil hævde frisindet og modarbejde intolerance. Mindretals rettigheder skal beskyttes mod flertals vælte. Vi vil hævde rets- og ikkevoldsprincippet, såvel mellem mennesker som mellem regioner og stater.

## **Bæredygtighed**

Det Radikale Venstre vil arbejde for et samfund, der i alle forhold er bæredygtigt. Med bæredygtighed mener vi valg og løsninger, der ikke undergraver livsbetingelserne for kommende generationer.

Vi vil forvalte både naturens ressourcer og de økonomiske ressourcer, så vi får en bæredygtig udvikling. Den økonomiske udvikling skal styres, så vi kan nå dette mål, og Danmark bliver foregangsland.

Det er nødvendigt, at vi globalt mindsker forbruget af natur-ressourcer, der ikke kan genskabes.

Der skal kunne ske en økonomisk udvikling i jordens fattige lande, uden at den globale økologiske balance ødelægges. En bæredygtig udvikling kræver derfor, at de rige lande ved tilbageholdenhed og afkald giver plads til udvikling i resten af verden. Begrebet "økologisk råderum" skal udvikles og indgå som væsentlig målestok for bæredygtighed.

Stat, amter og kommuner skal gå foran i bestræbelserne for bæredygtighed. Inden vedtagelse af en lov skal de miljømæssige konsekvenser være kendte.

Erhvervsliv og husholdninger skal gøres bæredygtige ved at bremse udledning af miljøgifte og næringsstoffer og fremme miljøvenlige løsninger. Husdyrproduktion skal tilgodese dyrenes naturlige adfærd og behov. Der skal gøres en effektiv indsats for at rydde op efter tidligere tiders forurening. Grundvandsressourcerne skal beskyttes, så alle sikres rent drikkevand.

Der skal udvikles grønne regnskaber, der udtrykker konsekvenser for natur og miljø. De miljømæssige omkostninger ved produktion, transport, forbrug og affaldshåndtering skal afspejles i priserne.

Det Radikale Venstre mener, at målet om global bæredygtighed forudsætter, at atomkraft afvikles og at det globale forbrug af fossilt brændstof (kul, olie og naturgas) skal respektere det økologiske råderum. Det skal blandt andet ske gennem begrænsninger i de rige landes forbrug og en mere effektiv udnyttelse af energi globalt.

FN's anbefalinger skal gælde som overordnet målsætning. Principielt er det langsigtede mål at overgå til vedvarende energiformer. Derfor skal forskning i og anvendelse af disse energiformer til stadighed øges.

Det Radikale Venstre vil styrke udviklingen af bæredygtig teknologi og måder at organisere sig på, blandt andet inden for transport. Den enkelte forbruger skal kunne få information om det reelle ressourceforbrug ved ethvert produkt og enhver serviceydelse. Kun derved får den enkelte reelle valgmuligheder og bliver i stand til at bidrage til bæredygtighed.

### **Folkestyret**

Den enkelte menneske skal have størst mulig indflydelse på sine egne livsvilkår og på samfundet. Kun den, der har reel indflydelse, kan tage et reelt ansvar. Folkestyret bygger på åbenhed og debat mellem vælgere og folkevalgte.

Det repræsentative demokrati og nærhedsprincippet skal være grundstenene i det danske folkestyre. Det betyder, at beslutninger skal træffes så tæt som muligt på dem, de vedrører, forudsat at grundlæggende krav om kvalitet og retssikkerhed opfyldes. Vi må til stadighed vurdere, om opgaverne ligger de rigtige steder.

Der skal være en klar opgavefordeling mellem de folkevalgte forsamlinger.

Demokratiet skal udstrækkes til pensionskasser og lignende, idet der skal være mulighed for både indsigt og indflydelse. Indsigt i og demokratisk kontrol af den internationale økonomi skal styrkes gennem internationale organisationer.

Den politiske magt må handle under ansvar over for en engageret og kritisk offentlighed. Det skal være let at få oplysning om folkevalgtes stillingtagen. Derfor skal der oplyses om den påvirkning af politiske beslutninger, som sker for at varetage særinteresser for organisationer og andre. Folkeoplysning skal bidrage til den enkeltes og demokratiets udvikling. Medier og organisationer kan ikke erstatte borgernes deltagelse, kun være redskaber for samfundets demokratiske liv.

Det danske samfund er og bør være et åbent samfund i konstant udvikling. Der skal være plads til, at forskellige kulturer kan leve og udfolde sig sammen i gensidig respekt. Medlemmer af kulturelle mindretal skal sikres samme muligheder som andre for uddannelse, lønarbejde og selvstændigt erhverv.

Det Radikale Venstre mener, at grundloven skal revideres. En ny grundlov skal indføre menneskerettighederne som grundlaget for det danske folkestyre og sikre de personlige rettigheder i forhold til den teknologiske udvikling. Den skal sikre en klar adskillelse mellem den lovgivende, den udøvende og den dømmende magt og angive rammerne for demokratiets udvikling.

Folkeafstemninger skal supplere det repræsentative demokrati, både på landsplan og lokalt. Folkeafstemninger skal gennemføres på baggrund af offentlig debat og bredt oplysningsarbejde. Vælgerne skal have mulighed for at tage initiativ til folkeafstemninger.

Rang, titel- og ordensvæsenet bør afskaffes. Det Radikale Venstre værdsætter og respekterer rigsfællesskabet med Færøerne og Grønland.

### **Samfundet, det offentlige og den enkelte**

Det Radikale Venstre vil arbejde for velfærdssamfundet og mod den sociale udstødelse.

Det kræver, at hele samfundet, i et samarbejde mellem det offentlige, virksomhederne og fællesskaberne omkring familie, arbejde og lokalsamfund, bidrager til at løse de fælles opgaver. Enhver må gøre sit til at skabe plads og muligheder for dem, som har behov, der hvor vi virker i det daglige. Velfærdssamfundet må bygge på økonomisk ansvarlighed hos den selvhjulpne og begunstigede del af befolkningen.

Den sociale indsats skal respektere den personlige værdighed og have som mål at sætte den enkelte i stand til at klare sig selv. Den enkelte skal have mulighed for selv at forbedre sin situation. I forhold til mennesker med varigt behov for hjælp er det offentlige forpligtet til at sikre en værdig og tryk tilværelse.

Vi vil fastholde et offentligt betalt sundhedsvæsen af høj kvalitet.

Staten skal sikre en sund offentlig økonomi og en bæredygtig udvikling. De offentlige indtægter skal i stort omfang hvile på afgifter på forbrug af naturressourcer og beskatning af fast ejendom. Dette princip skal indarbejdes i skattesystemet på en måde, der er adfærdsregulerende og socialt afbalanceret. Staten skal sikre en effektiv konkurrence og kontrol med monopoler samt sikre stabile økonomiske rammer for borgerne og virksomhederne.

Folketinget skal sammen med arbejdsmarkedets parter skabe rammer for et fleksibelt arbejdsmarked. Målet er at forebygge arbejdsløshed og social udstødelse. Det fleksible arbejdsmarked skal give den enkelte og familierne mulighed for et arbejdsliv, der tilgodeser de skiftende behov livet igennem. Alle har ret til et sundt arbejdsmiljø, og til beskyttelse mod ensidigt gentaget arbejde.

Der skal være frit valg med hensyn til faglig og politisk organisering.

Alle har ret og pligt til uddannelse. Uddannelse er en nødvendig forberedelse til arbejdslivet og en forudsætning for den deltagende og kritiske borger. Uddannelse skal give en ballast af viden og oplevelser i et menneskes liv. Der skal sikres mulighed for videre- og nyuddannelse hele livet igennem.

Forældre har ansvaret for deres børn. Samfundet skal tilgodesee børns behov for nærhed, tryk og udviklingsmuligheder.

Det Radikale Venstre vil arbejde for, at der er mulighed for og støtte til en mangfoldig kulturel virksomhed, der kan udfordre og udvikle menneskers livsforståelse. Vi vil arbejde for, at borgerne har adgang til viden og alsidig information gennem biblioteker og dagspresse samt radio, TV og anden informationsteknologi.

Samfundet skal modvirke at den teknologiske udvikling skaber skel.

Såvel den nye teknologi som den offentlige forvaltning skal respektere privatlivets fred og den politiske og åndelige frihed.

Det Radikale Venstre vil sætte grænser for udnyttelsen af de muligheder, videnskaben har skabt i spørgsmål om liv og død. Mulighederne skal afvejes i forhold til menneskelige og økonomiske omkostninger. Staten skal sikre rammerne for en forskning, der kan foregå uafhængigt af erhvervs-, organisations- og andre særinteresser.

Den offentlige administration og offentligt finansieret serviceproduktion skal opfylde krav om effektivitet og kvalitet. Der skal være åbenhed i administrationen og brugerdemokrati i institutionerne. Udlicitering skal bruges, hvor det er egnet, og altid under demokratisk kontrol.

### **Den internationale forpligtelse**

De principper, som bærer Det Radikale Venstres politik i det danske samfund, bærer også Det Radikale Venstres internationale politik.

Det danske samfund er en del af verdenssamfundet, der er fælles om ansvaret for det globale miljø og ressourcer, menneskerettigheder, sikkerhed og velfærd. Det enkelte menneske skal sikres fundamentale sociale, kulturelle og demokratiske rettigheder uanset etnisk baggrund, køn, tro eller statsligt tilhørsforhold.

Det Radikale Venstre opfatter det som Danmarks særlige og fornemme rolle at fortsætte med at være et foregangsland, hvor det er muligt, for at fremme arbejdet for at opnå fælles løsninger globalt. Vi skal ikke være tilfredse med at yde efter mindste fællesnævner.

Det Radikale Venstre vil arbejde for nedrustning og mod isolationisme, militarisme og nationalisme. Vi vil arbejde for, at væbnet angreb betragtes som en forbrydelse og retsforfølges ved en international domstol.

Sikkerhed og velfærd kan kun opnås gennem fælles løsning af de grundlæggende globale problemer.

Fattigdom er en grundlæggende årsag til konflikter. Barrierer for de fattige landes adgang til de rige landes markeder skal fjernes. Det er en pligt for Danmark og andre rige lande at yde udviklingsbistand til verdens fattige lande.

FN skal være den fælles globale platform, hvor problemer søges løst gennem forhandling. Grundlaget er de fælles principper, som er fastlagt i FN-pagten og udviklet gennem konventioner og på verdenstopmøder. FN skal udvikles til bedre at håndtere globale miljøproblemer og konflikter, sikre menneskerettigheder, velfærd og frihandel. Det kræver både politiske, administrative og finansielle reformer af hele FN, herunder en nyordning af sikkerhedsrådet.

Det Radikale Venstre vil bekæmpe en ny opdeling af Europa. Vi vil arbejde for skabelsen af et kollektivt sikkerhedssystem, som omfatter alle europæiske lande og Nordamerika. Dette skal ske gennem samarbejde i OSCE, NATO, EU og Europarådet. Det er målet, at de central- og østeuropæiske lande, de baltiske stater og SNG-staterne deltager ligeværdigt i samarbejdet.

Vi mener, at EU er et afgørende redskab i bestræbelserne for at skabe et udelt og fredeligt Europa. Alle demokratiske lande i Europa, der ønsker det, skal kunne optages i

EU. Landene skal opfylde ens krav for optagelse og tiltræde bærende dele af samarbejdet.

EU skal udvikles som et forpligtende samarbejde mellem suveræne stater. EU skal demokratiseres og effektiviseres, blandt andet gennem forenkling af måderne at træffe beslutninger på. Der skal gennemføres en afgrænsning af de fælles opgaver gennem anvendelse af nærhedsprincippet. Samtidig skal der gennemføres åbenhed i alle EU's institutioner.

Det nordiske fællesskab har sin naturlige plads som udgangspunkt for fælles initiativer, og er et godt eksempel på regionalt samarbejde, der øger mulighederne for at præge verden.